

ISSN : 2320-0391

सृजन लंझन

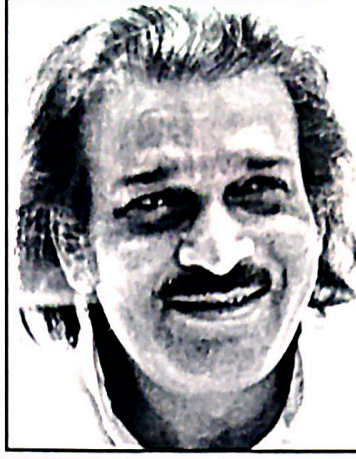
हिन्दी-कन्नड साहित्य और संस्कृति

ಹಿ೦ದಿ-ಕನ್ನಡ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ

जनवरी-मार्च २०१६

त्रैमासिक पत्रिका

तेजी से जाती हुई कार के पीछे
पथ पर गिरे पड़े
निर्जीव सूखे पत्तों ने भी
कुछ दूर दौड़ कर गर्व से कहा...

'हम में भी गति है,
सुनो, हम में भी जीवन है,
रुको-रुको, हम भी
साथ चलते हैं
हम भी प्रगतिशील हैं।'

लेकिन उनसे कौन कहे-
प्रगति पिछलगूपन नहीं है
और जीवन, आगे बढ़ने के लिए
दूसरों का मुंह नहीं ताकता।

- सर्वेश्वरदयाल सक्सेना

ರಭಸದಿಂದ ಹೊರಟ ಕಾರಿನ ಹಿಂದೆ
ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ
ನಿರ್ಜೀವ ಒಣಗಿದ ಎಲೆಗಳು
ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಓಡುತ್ತಾ
ಗರ್ವದಿಂದ ಹೇಳಿದವು...

'ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಓಡುವ ಸಾರ್ಮಫೈ ಇದೆ
ಕೇಳು, ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಇದೆ
ನಿಲ್ಲು - ನಿಲ್ಲು ನಾವೂ
ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತೇವೆ
ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ನಾವೂ ಸಾಗಿದ್ದೇವೆ.'

ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾರು ಹೇಳುವರು-
ಪ್ರಗತಿ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ನಡೆಯುವದಲ್ಲ
ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮುಂದುವರೆಸಲು
ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು.

- ಸರ್ವೇಶ್ವರದಯಾಲ ಸಕ್ಸೇನಾ

सौम्य प्रकाशन

'कबीर कुंज' महाबलेश्वर कॉलनी,
दरगा जेल के सामने,
विजयपुर - 586103 (कर्नाटक)

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ

'ಕಬೀರ ಕುಂಜ' ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಕಾಲೋನಿ,
ದರ್ಗಾ ಜೀಲ ಮುಂದೆ,
ವಿಜಯಪುರ - 586103 (ಕರ್ನಾಟಕ)

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಹಿಂದಿ ಲಘುಕಥೆ	• ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	೩೦
೨. ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ	• ವಿಕ್ರಮ ಈ. ಬಸನಗೌಡರ	೩೪
೩. ಅಥಣಿ ಪರಿಸರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳು	• ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪತ್ತಾರ	೩೬
೪. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಭಾಷಾ ಬೆಡಗು	• ಪ್ರೊ. ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಜಿ. ಹಿರೇಮಠ	೩೯
೫. ಕಂಬಾರರ ಮತ್ತು ಲೋಕಾಪುರರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣ	• ಆನಂದ ಶ್ರೀ ಬೆಳಗಾವಿ	೪೩
೬. ಭಾಷಾಂತರ ಕಲೆ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ	• ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	೪೭
೭. ವಿವೇಕಾನಂದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ	• ಜಿ. ಆರ್. ಅಂಬಲಿ	೫೨
೮. ಕಿತ್ತೂರು ನಾಡಿನ ರಾಣಿ : ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ	• ನೀಲಪ್ಪ ಎಸ್. ವಾಲೀಕಾರ	೫೭
೯. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳು	• ವಿಠಲ ಎಸ್. ಚಿಗರಿ	೫೯
೧೦. ಮಕ್ಕಳ ಲೋಕದ ರಾಜ : ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ	• ಗುರುರಾಜ ಜಿ. ಮೇಡಿದಾರ	೬೩
ಅಂಕಣ-೫		
೧೧. ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು	• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	೬೯

ಹಿಂದಿ ಲಘುಕಥೆ

ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಕಲ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪರ್ವತಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಜೀವನದ ಆ ಸಣ್ಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕ್ಷಣಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣವೇ ಲಘುಕಥೆ. ಹಿಂದಿ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಏಕಾಂಕ, ನಿಬಂಧ, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ಆತ್ಮಕಥೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ದಿನಚರಿ, ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿವೆ. ವರ್ತಮಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಲಘುಕಥೆಯೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ತುಂಡು-ತುಂಡುಗಳಾಗುತ್ತಾ ಇಂದು ಜೀವನ ಛಿದ್ರವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆ ಛಿದ್ರತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಲಘುಕಥೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿರುಪಮಾ ಸೇವತಿ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದು, ಕಥೆಯ ಅಂಶ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಸಂವೇದನೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣ, ಆಧುನಿಕಜ್ಞಾನ, ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮಕತೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಲಘುಕಥೆಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನ್ಯಪ್ರಕಾರದಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಥಾವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಎಲ್ಲ ತತ್ವಗಳು ಲಘುಕಥೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಲಘುಕಥೆಯ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತಿ ಪಾರಸ ದಾಸೋತ ಅವರು ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ-

ಛೋಟಾ ಸಾ ಬಂದು
ಜೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಮಾಯ
ಶ್ರೀಲಘುಕಥಾ

• ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡ

ಅಂದರೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹನಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಾಣುವುದೇ ಲಘುಕಥೆ. ಹಿಂದಿ ಲಘುಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಯಾತ್ರೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಹಿತೋಪದೇಶದ ಕಥೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜ್ಞಾನದ ಕಥೆಗಳು, ನೀತಿಕಥೆಗಳು, ಪ್ರೇರಣೆಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಘುಕಥೆಯ ರೂಪ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸಮಯದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರವಾಗಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಲಘುಕಥೆಯ ಬೀಜಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಪಭ್ರಂಶ ಹಾಗೂ ಪಾಲೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಘುಕಥೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರವಾಹ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿದುಬಂದಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಗದ್ಯದ ಅಭಾವ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ರೀತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯದಾತ ರಾಜರ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಗದ್ಯದ ರಚನೆ ವಿರಳ. ವೇದ, ಪುರಾಣ, ಉಪನಿಷತ್, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಲಘುಕಥೆ ಹಿಂದಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಹಿಂದಿ ಪ್ರಥಮ ಲಘುಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಮತಭೇದಗಳಿವೆ. ಭಾರತೆಂದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ರಚಿಸಿದ 'ಪರಿಹಾಸಿನೀ'(೧೮೭೫) ಸಂಗ್ರಹದ 'ಅಂಗಹೀನ ಧನಿ' ಲಘುಕಥೆಗೆ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಥಮ ಲಘುಕಥೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿದ್ವಾಂಸರು ೧೯೦೧ ರಲ್ಲಿ ಛತ್ತೀಸಗಡ ಮಿತ್ರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡ ಮಾಧವರಾವ ಸಪ್ತೆ ಅವರ 'ಏಕ ಟೋಕರೀ ಭರ ಮಿಟ್ಟಿ' (ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿತುಂಬಾ ಮಣ್ಣು) ಲಘುಕಥೆಗೆ ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಲಘುಕಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ನಂತರ ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡ ಪದುಮಲಾಲ ಪುನ್ನಾಲಾಲ ಭಕ್ಷಿಯವರ 'ಝಲಮೇಲ' ಲಘುಕಥೆಗೂ ಪ್ರಥಮಕಥೆ ಎಂದು ಕೆಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಲಘುಕಥೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಇಂದೋರದ 'ವೀಣಾ' ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ನಾರಾಯಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರು ರಚಿಸಿದ 'ಆಟಾ ಔರ ಸಿಮೆಂಟ' (ಹಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟ) ಲಘುಕಥೆಗೆ ಹಿಂದಿಯ ಪ್ರಥಮ ಲಘುಕಥೆ ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿ ಲಘುಕಥೆಯು ವಿಕಾಸದ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಲಘುಕಥೆಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಗಿದೆ. ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರನಿರ್ಮಾಣ ವಾರಣಾಸಿಯಿಂದ ಶ್ರೀರಾವಿ ಅವರು ರಚಿಸಿದ 'ಮೇರೆ ಕಥಾ ಗುರುಕಾ ಕಹನಾ ಹೈ' ಲಘುಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿತು. ಈ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದ ಕುರಿತು ಧೀರೇಂದ್ರ ವರ್ಮಾ ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ರಾಗಾತ್ಮಕ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಸತ್ಯಗಳ ಒಂದು ಸಾರ್ಥಕದೃಷ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾವಿ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಶರದ ಕುಮಾರ ಮಿಶ್ರ ಅವರ ಶರದಸಾಹಿತ್ಯಸದನ, ಸಹಾರಸಪುರದಿಂದ 'ಧೂಪ ಔರ ಧೂಂವಾ' (ಲೋಬಾನ ಮತ್ತು ಹೊಗೆ) ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಲಘುಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿವೆ. ೧೯೫೮ ಹಾಗೂ ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಾಕೂರ ದತ್ತ ಶರ್ಮಾ ಅವರ ಪಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಿಂಹರ 'ಮೌನ ಕಾ ಸ್ವರ' ಮುದ್ರಣಗೊಂಡವು. ತದನಂತರ ರಾಮಧಾರಿ ಸಿಂಹ ದಿನಕರ ಅವರ 'ಉಜಲಿ ಆಗ' (ಬಿಳಿ ಬೆಂಕಿ), ರಾಮನಾರಾಯಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ 'ಗರೀಬ ಔರ ಅಮೀರ' (ಬಡವ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಂತ), ವೈಕುಂಠ ಮಹರೂತ್ರಾ ಅವರ 'ಉಂಚೆ' (ಉನ್ನತ), ಹರಿಶಂಕರ ಪರಸಾಯಿ ಅವರ 'ತಬ ಕೀ ಬಾತ್ ಔರ ಥೀ' (ಆಗಿನ ಮಾತೇ ಬೇರೆ), ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶ ಅವರ 'ದಿಲ್ ಕೀ ಗಹರಾಯಿ ಸೇ' (ಮನಸ್ಸಿನಾಳದಿಂದ), ಕಾಮತ ಪ್ರಸಾದ ಸಿಂಹರ 'ನಾವಕ ಕೇ ತೀರ' (ನಾವೆಯ ದಂಡೆ), ಗುಲಜಾರ ಅವರ 'ಚೋರ ಸರಾತ್' ಮುಂತಾದ ಲಘುಕಥೆಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡವು.

ಏಳನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಲಘುಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾವಿ ಅವರ 'ಮೇರೆ ಕಥಾಗುರು ಕಾ ಕಹನಾ ಹೈ' ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಘುಕಥೆಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ಅದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬ್ರಜಭೂಷಣ ಸಿಂಹ ಆದರ್ಶರ 'ಆಂಚೆ ಆಸು ಔರ ಕಬ್ಬ' (ಕಣ್ಣು, ಕಣ್ಣೀರು ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ) ಲಘುಕಥೆ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿತು. ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮನಂದನ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ರಚಿಸಿದ 'ಪಾಷಣ ಕೆ ಪಕ್ಷಿ' (ಕಲ್ಲಿನ ಪಕ್ಷಿ), ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ತಿಲಕ ಅವರು ಬರೆದ 'ಮಾ' ಹಾಗೂ 'ಪತ್ಥರ್ ಔರ ಪ್ರತಿಮಾ', ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಶರದ ಕುಮಾರ ಮಿಶ್ರ ರಚಿಸಿದ 'ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆ ಅಂಕುರ್', ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಜಗದೀಶಚಂದ್ರ ಮಿಶ್ರ ಅವರ 'ಮಿಟ್ಟಿ ಕೆ ಆದ್ಮಿ' (ಮಣ್ಣಿನ ಮನುಷ್ಯ) ಮತ್ತು ಸುಗನಚಂದ ಮುಕ್ತೇಶರ 'ಸ್ವಾತಿ ಬೂಂದ' (ಸ್ವಾತಿ ಹನಿ) ಮುಂತಾದ ಲಘುಕಥೆಗಳು ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡವು.

ಎಂಟನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ 'ಲಘುಕಥೆ' ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಲಘುಕಥೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿದರು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೆರಠ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಲಘುಕಥೆಯು ಗದ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು. ೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ಜಗದೀಶಚಂದ್ರಮಿಶ್ರರ 'ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಘುಕಥೆಗಳು' ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಾಶನಗೊಂಡಿತು. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಡಾ.ಸತೀಶ ದುಬೆ ಅವರ ಸಿಸಕತಾ ಉಜಾಸ ಹಾಗೂ ರಾಮನಾರಾಯಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ 'ನಯಾ ಪಂಚತಂತ್ರ' ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು ಕೃಷ್ಣ ಕಮಲೇಶ, ಶ್ರೀರಾಮ ತಾಕೂರ, ಸನತ ಮಿಶ್ರ, ಡಾ. ಸತೀಶರಾಜ್ ಪುಷ್ಕರಣ, ಶ್ರೀರಾಮ ಮೀನಾ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರ ಲಘುಕಥೆಗಳು ಹೊರಬಂದವು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಲಘುಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ತಿರುವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ದಶಕದ ಲಘುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರ, ರಾಜನೀತಿಯ ವಿಡಂಬನೆ, ಸ್ತ್ರೀಯ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣ ಚಿತ್ರತಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ದಶಕದ ಕಥಾಕಾರರೆಂದರೆ- ಭಗವತಿ ಪ್ರಸಾದ, ಸುರೇಂದ್ರ ಅನಲ, ಡಾ.ಸ್ವರ್ಣ ಕಿರಣ, ಚಂದ್ರಭೂಷಣ ಸಿಂಹ, ರೋಶನಲಾಲ ಸುರೀರವಾಲಾ, ವಿಷ್ಣುಪ್ರಭಾಕರ, ಪುನಮ ಮದಗಲ್, ಸುರೇಂದ್ರ ವರ್ಮಾ, ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ ಸುಮನ, ಕೃಷ್ಣಾ ಶಂಕರ, ಭಟನಾಗರ ಮುಂತಾದವರು.

ಕೊನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲಘುಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಮುದ್ರಣಗೊಂಡವು. ೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ಮಧುದೀಪರ ಲಘುಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ 'ಹಿಸ್ಸೆ ಕಾ ದೂಧ' (ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಲು) ಸುರೇಶ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತರ 'ಆಧುನಿಕ ಏಕಲವ್ಯ' ಪಾರಸ ದಾಸೋತರ 'ಪುಸ್ತಕ ಕೀ ಆವಾಜ್' ಮುಂತಾದವುಗಳು ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಕಮಲೇಶ ಅವರ 'ಮುಖೋಟೀ' (ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು) ಕಿಶೋರ ಕಾಬರಾ ಅವರ 'ಏಕ ಟುಕಡಾ ಜಮೀನ' (ಒಂದು ತುಂಡು ಭೂಮಿ) ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸತಿಶರಾಜ ಪುಷ್ಪಕರಣ ಅವರ 'ಜಹರ ಖಿಲಾಫ' (ವಿಷದವಿರೋಧ) ರಾಮ ಕುಮಾರ ಆತ್ರೆಯ ಕಾ'ಇಕ್ಕಿಸಜಾತೆ' (ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದುಚಪ್ಪಲಿ) ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ಭಗೀರಥ 'ಪೇಟ ಸಬಕೆ ಹೈ' (ಎಲ್ಲರ ಹೊಟ್ಟೆ ಇದೆ) ಅವಿನಾಶರ 'ಸ್ಥಿತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮೇ ಹೈ ೧೯೯೫ ರಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ ಆರೋಡಾ ಅವರ 'ತೀನ ನ ತೇರಾ' (ಮೂರಲ್ಲ ಹದಿಮೂರು), ೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ಕಮಲಜೋಪಡಾ ರಚಿಸಿದ 'ಫಂಗಸ್', ಮಧುದೀಪ ಅವರ, 'ತೆರಿ ಬಾತ್ ಮೇರಿ ಬಾತ್' ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ 'ಖಂಡಹರ' ಮತ್ತು ಶಪಥ ಯಾತ್ರಾ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುದರ್ಶನ್ ಭಾಟಿಯ ಹಾಗೂ ಯೋಗೇಂದ್ರನಾಥ ಶುಕ್ಲ ಲೇಖಕರು. ೨೦೦೦ರ ವರ್ಷ ಲಘುಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಘುಕಥೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಿತಗೊಂಡವು. ಚೈತನ್ಯ ತ್ರಿವೇದಿ ಅವರು ರಚಿಸಿದ 'ಉಲ್ಲಾಸ' ಲಘುಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ 'ಆರ್ಯಸ್ತುತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸನ್ಮಾನ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಘುಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂಬ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆರನೆಯ ದಶಕದಿಂದ ಹೊಸ ಶತಮಾನಗಳ ವರೆಗೆ ಹಿಂದಿ ಲಘುಕಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಹೊರಟಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಘುಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು ಸಹ ಪರಿವರ್ತನೆ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಲಘುಕಥೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಕನ್ನಡಿಗಳಾಗಿವೆ. 'ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು' ಎಂಬಂತೆ ಆಕಾರ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಅರ್ಥ ಆಳವಾಗಿದೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ನನ್ನ ಕೆಲವು ಲಘುಕಥೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಅವಕಾಶ

ಅಮೇರಿಕೆಯ ಒಂದು ಶ್ವಾನ ಭಾರತದ ಯಾತ್ರಿಗಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನ ಬೀದಿ-ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ವಾನಗಳು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದವು. ಭಾರತ ದರ್ಶನದ ನಂತರ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಶ್ವಾನ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತ್ತು. 'ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಾರತೀಯ ಶ್ವಾನಗಳು ಹೈರಾಣಾದವು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಈ ಶ್ವಾನ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಕೆ ವಾಸಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದೆ? ಪ್ರಶ್ನೆ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಶ್ವಾನಗಳು ಕೂಡಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಶ್ವಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದವು. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಕಷ್ಟವಿದೆ? ಆಗ- ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಭೋಜನ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ನೌಕರರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸುಂದರ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಷ್ಟಗಳಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೊಗಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ಹೇಗಾದರೂ, ಯಾರಿಗಾದರೂ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಬೊಗಳು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರುವೆ ಎಂದಿತು.

ನಾಚಿಕೆ

ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಎರಡು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಕನ್ಯೆ ನೋಡಲು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ 'ಡಿಸಿಶನ್ ಮೇಕರ್'. ಅವರು ಅತಿ ಖಡಕ ಮಹಿಳೆಯರು. ಅಲ್ಲಿ ಚಹಾ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪೋಪಹಾರದ ನಂತರ ಪಾಟೀಲರು ಕನ್ಯೆಯ ತಾಯಿ ಶಾರದಮ್ಮನಿಗೆ ತಮ್ಮಗುಣಗಾನ ಆರಂಭಿಸಿದರು- "ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಸಹೋದರರು, ಮೊನ್ನೆ-ಮೊನ್ನೆ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಸಹಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾರ್ನರ್ ಪ್ಲಾಟ್ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮನೆ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಹೊಲ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಮನೆ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಸಹೋದರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ಪ್ಲಾಟಿನ ರೇಟ್ ಆಕಾಶ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿವೆ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಲಾಭವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ." ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದ "ನಾನು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ

ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಸಹೋದರಿಯಿರಲಿಲ್ಲ, ನನಗೂ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ನನಗೆ ಎರಡೇ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ, ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಇದೆ. ನಾದಿನಿಯ ಕಿರಿ-ಕಿರಿ ಅಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ” ಶಾರದಮ್ಮ ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಂತವಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಉತ್ತರಿಸಿದಳು-“ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಂಗಡಣೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿರುವಿರಿ, ಇದು ನಿಮ್ಮ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ ಸ್ವಾರ್ಥ, ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲ ಅಂತಾ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದು, ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂತಾನವೇ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ, ‘ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಮನೆ ದೇವರಿಲ್ಲದ ಮಂದಿರದಂತೆ’ ದಯಮಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಪಾಟೀಲರು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದರು.

ಬಿಸಿಯೂಟ

ರಮೇಶ, ಉಮೇಶ ಇಬ್ಬರೂ ಬಾಲಕರು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆ ಸುದ್ದಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ರಮೇಶ ಉಮೇಶನಿಗೆ ಕೇಳಿದ- ‘ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಗುರಿ ಏನು?’ ಅದಕ್ಕೆ ಉಮೇಶ- ‘ನನಗಂತು ಓದಿದ್ದು ನೆನಪೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ಸರ್ ಪ್ರತಿದಿನ ದಡ್ಡ ಉಮ್ಯಾ ಅಂತಾರೆ, ಆದರೂ ನಮ್ಮಪ್ಪನ ವಶೀಲಿ ಬಹಳ ಆದ ನಾನು ಇನ್ವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗತೀನಿ’ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ನಡೆದ ನಂತರ ಉಮೇಶ ರಮೇಶನಿಗೆಮ್ ಕೇಳಿದ- ‘ನೀ ಮುಂದೆ ಏನಾಗಬೇಕಂತಿ? ರಮೇಶ ಹೇಳಿದ- ‘ನಾನು ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಆಗಬೇಕಂತಿನಿ’. ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರೇ ಯಾಕೆ ಆಗತಿ? ಅಂತಾ ಉಮೇಶ ಮರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಆಗ ರಮೇಶ ‘ಬಿಸಿ ಊಟದೊಳಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿನ್ನಬಹುದು’ ಅಂದ.

ಹಲ್ಲು

ಗೋಪಾಲ ತನ್ನ ಹಲ್ಲು ನೋವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತ ಹಲ್ಲಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ- ‘ಡಾಕ್ಟರೇ ಮುಂದಿನ ಎರಡೂ ಹಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ.’ ಅಂತಾ ಹೇಳಿದ.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಾಯಿ, ಹಲ್ಲು, ವಸಡು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು- “ಈ ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದವು?” ಅದಕ್ಕೆ ಗೋಪಾಲ “ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಉಂಡಿ ಕೊಟ್ಟಳು, ಆ ಉಂಡಿ ಕಡಿಯಲು ಹೋಗಿ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ” ಎಂದ. ‘ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಉಂಡೆ ತಿನ್ನಬಾರದು’ ಎಂದರು ಡಾಕ್ಟರು. ‘ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತುಂಬಾ ಕೋಪಿಷ್ಟ ಆ ಉಂಡೆ ತಿನ್ನದೇ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಹಲ್ಲುಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು’ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಗೋಪಾಲ.

ಪುತ್ರ

“ಹೇ ಭಗವಂತ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರು” ಅಂತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಸ್ಸಿನಿಂದ 20 ವರ್ಷದ ಸಂಗಪ್ಪ ಕೆಳಗಿಳಿದ. ಪೆನ್ಸನ್ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಎರಡೂ ಬದಿ ನೋಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟ, ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಏರುವ ಮುನ್ನ ದೂರದವರೆಗೂ ಆಕಡೆ-ಈಕಡೆ ನೋಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಏರಿ ಕೊನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ನಿಂತು ಬೆವರು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಭಯಭೀತನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಒಳಗಡೆಗೆ ನಡೆದ, ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ತನ್ನ ಚೀಲದಲ್ಲಿಯ ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ ಕೌಂಟರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ವಿಡ್ರಾಲ ಪಡೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ವಿಡ್ರಾಲ ಹಾಗೂ ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿಸಿದ ತನ್ನ ಗುರುತಿನ ಯಾವ ಮುಖವೂ ಕಾಣದೇ ಇದ್ದಾಗ ನೇರವಾಗಿ ಹಣಪಡೆಯುವ ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದ, ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ ಪಡೆದು ಎಂಟುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನಗದು ಎರಡುಬಾರಿ ಎಣಿಕೆಮಾಡಿ, ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ. ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಹಣಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸೆರೆಯ ದುರ್ಗಂಧ ಯುಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಂದವನೇ ಕೆಂಪುಕಣ್ಣಿನಿಂದ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಸಂಗಪ್ಪನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಹಣಕಸಿದುಕೊಂಡ.

ಸಂಗಪ್ಪ ಹಣಕಸಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಲಿಲ್ಲ, ಅಕ್ಕ-ಪಕ್ಕದವರಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ನಡಗುತ್ತಾ ನಿಂತ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಣ ದೋಚಿದವ ಸಂಗಪ್ಪನ ಏಕಮಾತ್ರ ಪದವೀಧರ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದ.

ಹಿಂದಿ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್.ಬಿ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಕೆ.ಸಿ.ಪಿ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ